

DEBRECZEN

A DEBRECZENI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben: Félévre 6.— kor., negyedévre 3.— kor.
Vidéken: Félévre 9.— kor., negyedévre 4.50 kor.

Felelős szerkesztő:

MÓRICZ PÁL.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Dégenfeld-tér 2. szám. — Telefon 412. szám.
Egyes szám ára 4 fillér.

Nyári „szenzációk“.

Debrecen, július 23.

(M.) Ilyenkor nyáron, mikor a napi politika eseményei nem kötik le annyira az ember érdeklődését, a politika aktuális kérdéseinek sok olyan dolgot meglátunk, szinte felfedezünk, amellyel eddig nem igen volt időnk foglalkozni és gyorsan elsiklottunk felette, mint kisebb jelentőségű dolog felett. Valaki megírta egyszer, hogy anyári chronique scandaleuse-ök vetik a legszennesebb hullámokat; a nyár kevés eseménnyel szolgál és ha akad valami szenzáció, a lapok mohón kapnak rajta. Talán ez az oka annak is, hogy más kérdések is rendes terjedelmüknél bővebben kerülnek be a sajtóba és a figyelmünk ráirányul olyan kérdésekre, amelyeket máskor elhanyagoltunk.

Itt van például a zágrábi felségárulási pör. Hónapok óta folyik már Zágrábban ez az odíózus pör, amely eddig kevés vizet zavart és csak a lapok törvénytörési rovatában szerepelt. Most egyszerre kilépett az eddigi keretből, hasábot foglalt

le a lapokban és olyan érdekes és megdöbbentő szenzációkkal szolgál, amelyek mellett érdemes hosszasan megállapodnunk.

A zágrábi felségárulási pörrel kapcsolatban ugyanis kiderült, hogy egész Európában egy hatalmas mozgalom agitál ellenünk, amely úgy akar minket odaállítani a művelt nemzetek ítélő-széke elé, mint durva zsarnokát és elnyomóját a hazai nemzetiségeknek. Nem volt titok eddig sem, hogy a nemzetiségek a külföldön keresnek támogatást izgatásai mellett és annak idején Björnson-nak, meg Scotus Viator-nak szereplése figyelmeztetett arra, hogy a nemzetiségek minő aknamunkát folytatnak ellenünk a külföldön. De a zágrábi pör ennek az akciónak olyan részleteire is világosságot derített, amelyek eddig kevésbé voltak előttünk ismeretesek és teljes sivárságában feltárta ezt a nagyarányú, gazdag arzenállal rendelkező manipulációt.

Ugyanilyen szomorú tanulságokkal szolgált a trónörökösnek sinajai utja is. Eddig nem sok ügyet vetettünk ezekre a piszkolódásokra,

hazug panaszokra, amelyekkel a külföldet akarták ellenünk hangolni. Szórványos eseteknek tartottuk az eddigi tüneteket, kicsinyes ágálsnak, amelynek senki sem ül föl. Ki veszi őket komolyan — gondoltuk — hiszen olyan átlátszóak, együgyűek a hazugságaik, olyan nyilvánvaló a mi igazunk. És még akkor is, mikor Björnson beállott az ellenünk tájékozók táborába, csak sajnálkoztunk a derék Mesteren, hogy olyan naivul beugrott ezeknek a politikai kalandoroknak.

Most pedig megdöbbenve, hűlezve látjuk, hogy a kalandorok számítása mégis bevált: sikerült ellenünk uszítani Európát, sikerült odakünn közhitté érlelni galád rágalmaikat és tervszerű, hatalmas agitációval az egész kontinenst felvonultatják ellenünk.

Nem szórványos tünetekről van szó — látjuk és tudjuk immár — hanem rendszeres hadjáratról. Agitátorjaik mindenütt megjelennek, mindenhová befurakodnak, tótok, szerbek, románok utazgatnak, agitálnak ellenünk a külföldön és ostoba meséikkel telelarmázzák egész

Vita nuova.

Ó, földi élet új aranykora!
Aranymagot szór szereszét a Szép.
Büszkén arat, ki nem vetett soha.
Tüskés bogáncsot, rut gyomot kitép.
Ó, földi élet új aranykora!

Virágos trónra ül az ifjuság,
Kitárja keblét szűzen, meztelen.
Szabad szívvel pogány oltárra hág,
Hajára új hajnal null nesztelen.
Virágos trónra ül az ifjuság.

Ünneplőt ölt a lázadó nyomor.
Levendulát és mirtuszt oltogat.
A konyhájában mátká csókja forr,
Erős szüzet szül s déceg ifjakat.
Ünneplőt ölt a lázadó nyomor.

Bűn és erény gunyos gunyát cserél.
Előítélet vak tömlőbe jut.
A vágyvitéz sisakja hófehér,
Mevált a csókja szűz leányt, fiut.
Bűn és erény gunyos gunyát cserél.

Tombol, vigad letűnt idők tora.
Óreg rút ifju szépet nem gyaláz.
Itél, fenyít a Szépség ostora,
Ti szent Bukottak, vár az ifju nász,
Ó, földi élet új aranykora!

Gara Ákos.

Megkésett aratás.

A mindenség birodalmának nagy hallottja lehetett! Volt sirás kesergés. Nyár derekán, aratás idején, mindennap esett az eső. Déli bábok helyett, köd libegések, felhőszakadások, didergős, fázós idők léptek az élet szinpadára.

Büszke buzakalászkok rémülten sugtak-bugtak egymásközött! Mi lesz már velünk? Hetekig tartott a készülődés, tizszer is megtartották a diszgyűlést, meghatva elbucsuztak az édes, jó földanyától, hogy majd reggelre kelve — gyökerük felszakadván, — három, négy nap alatt aransárgára varázsolja zöldes színöket a nagy varázsoló, az öreg napgolyóbis.

És reggelre kelve sűrű függöny, szürke felleg takarta el a napot. Szél bugás, eső esepégés zöldelő kalászkok aranyos kedvét ismét ketté vágta. Félő reményekkel kapaszkodtak vissza édes anyjuk, — földmamájuk kötőjébe, kérték! könyörögtek: ne dobja ki őket a nagy mindenségbe! Eretlenül napsugár nélkül mi lesz velök? Sirásukat meghallotta a tengeri tábla. Kukoricáékra pedig tudva levő jó idő járt mostanában; vigan lubiekoltak a meg-meg telt barázdák között. Oda is szóltak a buzájékhoz:

Semmi félelem! semmi kislelkűség uraim nálunk Amerikában nagyobb veszély sem ijeszt meg bennünket. A gyávák szoktak félni uraim, nálunk Amerikában.

De itt torkukon akadt a kő! Hallgassatok jött-ment hitványok! kiáltották buzakalászkok — a mezők arisztokratái! Ki hívott ide benneteket? Ki kérdezte tőletek, hogy van ti nálatok?

Ez alatt a felhők kárpitja ketté szakadt, sugár kéve izzó fény, új reménység, új bátorság röpült sas-szárnyakon a buza tábla felé.

Még inkább megjött hát bátorságuk buzáékknak. És előbbi siránkozásukat úgy akarták elrejtetni, hogy karesu természetüket büszkén kihuzva, nagy uri göggel még jobban szidták a tenyeres talpas kukoricát.

De azok sem hagyták ám magukat! Mit! mi jött-ment bitangok? mi polgári jogot nyert honpolgárok! nekünk mond ilyeneket a buzakalászkok? És megindult a veszekedés füvek hazájában. Mezők világa két pártra szakadt, eső pártiak és eső elleniek pártjára.

Buza, a gögös nagy ur — parolázott szegényebb atyafiaival. Zab, árpa részesült a megtiszteltetésben, a gazdag rokoni felszólításban! Zabék, árpákész nélkül meghódolva ígérték csatlakozásukat. Az eső elleni táborba belépett még számtalan növény.

De tengeriék is gyűjtötték a másik tábor. Legelőbb is régi hazájuk gyermekeit hívták segítségül. A bonvivánt színész atyafit, a világ mulattatóját, dohány urat szólították fel csatlakozásra.

Az meg is tartotta programbeszédjét,

Tavaszi öltönyt, felöltöt, színes mellényt legszebben tisztit

HRABÉCZY.

Gyár és főüzlet:
Széchenyi-utca 24. sz.
Fióküzlet: Csapó-utca 28-ik sz. a.

Európát. És ebben a hadjáratban nem igen válogatják meg a fegyvereket. Olyan harci eszközökkel dolgoznak, amelyek nagy előnyt adnak nekik velünk szemben, akik a pusztasággal, a valódi tények feltárással akarjuk rágalmaikat lerontani. Az igazmondás nem erényük, de annál járatosabbak a tények elferditésében, annál több invencióval rendelkeznek a hazugságok kitalálásában és annál több leleménységgel azok ügyes feltalálásában.

A sinajai ut alkalmából láthatunk például, micsoda fegyvereket forgatnak ezek a veszedelmes urak. A külügyminiszter a legbehatóbb vizsgálatot indította a Sinajában történtek kiderítésére és ki is derült, hogy mindaz, ami a zászlósértésekről, a trónörökös románbarát nyilatkozatairól a lapokban megjelent, közönséges hazugság, aljas misztifikáció és agent provocateur-ökkel bolondították a sajtót, hogy a trónörökösöt olyan színben tüntethessék fel ország-világ előtt, mint aki az ő törekvéseikkel rokonszenvezik és hogy egyuttal Magyarországon gyűlöletet keltsenek a trónörökös ellen.

Ép ilyen annak az agitációnak a taktikája is, amelyet a zágrábi pör ügyében a külföldön ellenünk kifejtének. Jeles publicistákat, államférfiakat, írókat sorakoztatnak ellenünk intervjúban, akik hírét sem igen hallották Horvátországnak, — akiknek a horvát viszonyokról, még kevésbé a horvát felségárulók dolgáról természetesen halvány sejtelmük sincs és sikerült csaknem az egész francia sajtót beugrasztaniok abba, hogy átiratban kérjék magyar kollégáikat a Zágrábban fenyegetett sajtószabadság védelmére.

Ez már igazán túlhalad minden

a legfinomabb levélkétől keserű kapadohnyig kórusban kiabáltak: esőt! — esőt!

Tengeriek kü dötsége szinte megittasult dohányk nagy lármáján. Diadallal vonultak tovább a világ legszerényebb növényéhez, a korlátolt, de talpig becsületos burgonyáékhoz, hogy legyenek ők is ügyeknek szoszólók.

De böles tapasztalat, nyárspolgári előrelátás, kisszerű számítások nagyszerű eredménye várt itt reájok.

— Csak rendin, barátaim, — mondták mérsékelt hangon burgonyáék. — Sok a jóból is megárt! Ne pártoskodjunk, ne becsüreljük egymást! Legyen közöttünk egyetértés. Igaz: nagy szárazságban elszárad az élet, de sok eső után — tudjátok — rothadás következik.

Dohányk, tengeriek csakugyan észbe kaptak. Belátták, hogy hosszú ideje korteskednek már. Nap apó ábrázatjára ők is kezdtek áhitozni!

Ez a közös veszedelem egymáshoz hozta, kibékítette a villongókat. Kórusban kérték felhőket: hagyjanak fel már a gyászszóval, legyen vidámság! legyen öröm!

És nap apó, a nagy varázsoló ismét látható lett. Nap apó szeretettel szórta meleg fényét, szerető melegétől aranyra vált a buzakalász, mosolygó pirosra a kajszin barack, sürgős, forgás támadt mindenfelé, dicséret, dicsőség zengett az ég Urához!

Vida Ilona.

képzeletet és ez ellen a legerélyesebben kell sikra szállanunk. — A rosszul informált külfölddel szemben hozzá kell fordulnunk a jól informált külföldhöz, elő kell állanunk nekünk is a világ előtt és nyiltan, őszintén, de nyomatékosan fel kell tárunk az igaz tényeket, hadd lássák, kinek van hát igaza, hadd győződhessenek meg mindenütt, minő komisz, lelkiismeretlen üzemekkel, hitvány fogásokkal igyekeztek ezek a politikai kalandorok maguk mellett közvéleményt verbuválni Európában. Meg kell mindezt csinálnunk sürgősen, ha nem akarjuk, hogy a féktelen agitáció egészen elhatalmasodjék és teljesen elbódítsa a külföldet, úgy, hogy azzal szemben már minden szavunk, minden igazságunk gyöngé és erőtlenné lenne.

Politikai hireink.

Budapest, július 23.

A főrendiház ülése. A főrendiház ma, szombaton délelőtt tíz órakor ülést tart, melyen a Wekerle-kormány újra kinevezéséről szóló királyi kéziratot fogják felolvasni. A kormány bemutatkozásakor tudvalevőleg a kormánynyilatkozat feletti vita a kelleténél tovább húzódván, a képviselőház elnöke a királyi kéziratot nem küldhette át idejekorán a főrendiháznak, úgy, hogy Wekerle Sándor a főrendeknek csak szóbelileg jelentette be a kormány kinevezését.

A trializmus.

Az illy királyság terve.

Budapest, július 23.

Nem új dolog az illy királyság terve. Ausztriában már régóta folyik az akció, amely ezen az úton akar trializmust csinálni a dualizmusból. Luegerék propagálják a leglelkesebben, mert úgy látják, hogy az összmonarchiát ezen a módon tudják a legbiztosabban elérni. A tervük az, hogy Horvátországot elszakítják Magyarországtól és Dalmáciával Krajnával és Bosznia-Hercegovinával összeolvasztva, — Illyria néven Ausztriával és Magyarországgal egyenrangú harmadik királyságot alkotnak, amely magában foglalja az összes délszlávokat.

Ennek a tervnek megvalósításával kettős célt akarnak elérni. Az egyik Ausztria beléletére vonatkozik és arra irányul, hogy a délszlávokat kiküszöbölve, visszazállítsák Ausztriának német jellegét, a másik céljuk pedig az, hogy a német és a magyar rész mellett egy délszláv része is legyen a monarchiának, amelynek segítségével könnyebben valósítható meg az a régi osztrák elv, hogy „divide et impera.” Ugy vélekednek ugyanis, hogy a Habsburgok ezután, ha a birodalomnak egyik része valami — szerintük teljesíthetetlen — követeléssel áll elő, a

másik két résznek segítségével könnyebben letörhetik a renitens országot vagy néptörzset, vagyis a birodalomnak a német, a magyar és a délszláv részét egymással kölcsönösen sakkban tarthatják.

Ez a terv — mint már említettük — nem új. Most csak különösebb aktualitást nyert az által, hogy Luegeréknek akciója Ferenc Ferdinánd trónörökös helyeslését is kivívta és báró Aerenthal most már egészen határozottan ebben az irányban munkálkodik.

A közvetlen okai annak, hogy a bécsi politika ebbe az irányba terelődött, a magyar politikai helyzet és ennek alakulásai voltak. A legutóbbi tiz esztendő tanulságaiból ugyanis azt a meggyőződést merítették, hogy azt a régi osztrák politikát, amely Magyarországot egyszerűen elnyomni igyekezett, már nem folytathatják tovább, mert Magyarország mégis megerősödött annyira, hogy miután másrészt a szlávok is elhatalmasodtak, már nem tudják az osztrák tulsulyt megtartani. A bosnyák annexiónál és a bosnyák alkotmány most folyó előkészítésénél már arra vannak tekintettel, hogy ebből fejlődjék ki a kettős monarchia hármas alakulása. Biztos tudomásunk van arról, hogy ez a kérdés már a minisztertanácsban is igen viharos eszmecsere nék volt tárgya.

A magyar politikai világ természetesen nem tűrheti és nem is tűri ezt az aknamunkát, amely egyenesen arra irányul, hogy Magyarországot osztrák járomba szorítsa s a függetlenségi párt a jövő hónapban tartandó népgyűléseken ez ellen is szervezi az országot.

A Liga sorsjátéka.

Budapest, július 23.

Az Országos Gyermekevédő Liga jóteknycélu sorsjátéka napok óta foglalkoztatja a közönséget. Sokat irnak és sokat beszélnek a dologról. Akik irnak, nagyrészt tendenciózus támadásokkal rontanak neki a Ligának. Magyarország leghatalmasabb s leggyönyörűbb jóteknycélu intézményének s ennek folytán akik beszélnek is többnyire — e támadások befolyása alatt szapulják a Liga sorsjátékát. A közönség nálunk általában könnyen befolyásolható s rögtön készpénznek veszi az írott betűt, különösen hogyha támadás van benne. A Liga kikapott! — hangzik itt is, ott is — és a publikum közé szórt vádatok egyszerűen tovább adják az emberek, anélkül, hogy megvizsgálják alaposságukat. Egyes elfogult emberek panaszainak hangot adott a fővárosi sajtó, ami még nem volna nagy baj, mert hisz panaszok ember mindig akad s ha nem párosul rosszakarattal és hazugsággal a panasz, könnyen megállapítható: mennyi benne az igazság? De van ennek a Liga ellen támadt „mozgalomnak”, melyet kétségkívül célzatosan mesterséges eszközökkel támasztottak — megdöbbenést keltő csunya részlete is.

Az egész „mozgalom” elejétől fogva tendenciózus volt. Koholt sérelmekre alapított vádakkal, a való tények tendenciózus és ferde beállításával, napok óta hasábos cik-

FIGYELEM!

Debreczen sz. kir. város könyvnyomdai vállalata munka felvételi irodáját Kossuth- és Városház-utca sarkára helyezte át.

kekben ront neki a Ligának a sorsjátékkal való „üzérkedés“ hamis ürügyei alatt, épp oly brutális, mint alaptalan támadásban részesítő annak vezetőit. Ez már nem bírálat, nem is panaszok, hanem valóságos hajsza, amely gondolkodóba ejti az embert és önkéntelenül is azt a gyanút kelti, hogy talán nem is a sorsjáték állítólagos sérelmei fájnak azoknak a dühös támadóknak, hanem más fáj nekik.

Ha elfogulatlanul, tárgyilagos nyugodtsággal vizsgáljuk a dolgot, rögtön rájövünk az igazságra. Hogy rövid fennállása óta mit mivelt a Liga s milyen feladatok várnak reá a jövőben, nem akarjuk itt most részletezni. Nincs is szükség reá. Mindenki tudja, hogy három év alatt már huszeznél több gyermeket mentett meg a pusztulástól, haláltól vagy elzüléstől, megmentette ezt a veszendőbe menő emberanyagot az országnak, a nemzetnek, a tisztességes polgári társadalomnak s ezzel nemcsak szinte pótolhatatlan munkaerőt adott vissza nekünk, de egyúttal az ártatlanul szenvedő gyermekek ezreit váltotta meg mérhetetlen szenvedésektől, a bűntől és nyomortól. Ezt a szinte hihetetlen eredményt — amelyre büszkék lehetünk Európa előtt — csak az egyesület élén álló Edelsheim-Gyulay Lipót gróf elnök és Karsai Sándor dr. igazgató példátlanul álló agilitása és ügybuzgalma, az egyesület mintaszerű organizációja és a zászlaja alá seregülő tagok eddig soha nem tapasztalt áldozatkészsége tereintette meg. Nők és férfiak, főrangúak és proletárok, mindenki készséggel sietett az embermentés nemes munkájára. A gyermeknapok zseniális rendezése és mind fényesebb eredménye a társadalom áldozatkészségének soha nem remélt mértékét mutatta fel, de ez — sajnos — mind nem elég! A reá váró feladatokkal még mindig nem állanak arányban a Liga eszközei. Ezért kérte a Liga és ezért engedélyezte a kormány ezt a sorsjátékot, melyért most „kikapott a Liga“.

A Liga ellen támasztott hangulat és a dühös támadásoknak egész alapja pedig abban van, hogy — állítólag — nem mindenki nyert a sorsjátékon. Azaz nyert, de nem a főnyereményt nyerte. Amit különben nem is ígért senki. Az csak természetes, hogy egy másfél koronás sorsjátékban, amelyben minden sorsjegy nyer, nem fog mindenki főnyeremény esni. Szakemberek állítják, hogy ehhez hasonló kedvező sorsjáték alig volt még nálunk. Azoknak a kifogásolt apró nyereményeknek meg semmi egyéb céljuk nem volt, mint hogy mindenki aki sorsjegyet vett, tehát azok is, akik egyébként semmit sem nyerhettek volna: legalább valami ezüst tárgyat kapjanak esérébe a jótékony célt szolgáló pénzükért. A nyereménytárgyakra vonatkozólag pedig közjegyzői okirat és a magyar királyi zálogháznak két kiküldött becsü-e alatt bizonyította, hogy ezüstből és aranyból valók.

Ennyi az alapjuk és semmi egyéb a Liga ellen napok óta hasábszámra szórt vádakkal. Itt semmiféle visszaélésről még szó sem lehet, sőt a Liga egyik emberének nyilatkozatai szerint az sem igaz, mint hogyha a Liga ezt a sorsjátékot vállalatba adta volna. A Liga maga kezeli és viszi ezt a sorsjátékot saját rezsijében, csak amire berendezve nem volt s nem is lehetett: a sorsjáték pénzügyi részével egy pénztárat bízta meg, amely intézet saját kockázatára — a Liga körülbelül negyedmilió korona rizikót nem vállalhatott — előlegezte a szükséges összegeket és ezért nevezett intézetnek természetesen megfelelő bankári jutalék biztosított. A közönséggel szemben való kötelességének fogja ismerni a Liga, hogy amint lezárultak a sorsjáték aktái, nyomban megfelelő alakban be fogja mutatni az összes számadásait.

EGYHÁZ, ISKOLA.

— Vasárnapi istentiszteletek. Vasárnap a református templomokban az istentiszteletek sorrendje a következő. A Nagytemplomban prédikál Uray Sándor lelkész, a Kistemplomban Szele György lelkész, a Kosuth-utcai templomban Boér Károly s. lelkész,

az Ispotálytemplomban Kiss Albert s. lelkész, a Csapókerthben Kovács János népiskolai felügyelő, a Homokkertben Erdőss Károly szénior, a városi szegényházbán Hajdu Zsigmond püspöki titkár. Dél előtt 11 órakor a Kistemplomban G. Szabó Gábor s. lelkész prédikál.

B. Nagy János meghalt.

A függetlenségi-kör gyásza.

Debrecen, július 23.

Debrecen polgár-társadalmának, a debreceni függetlenségi-pártnak és a függetlenségi-körnek nagy gyásza van. Meghalt B. Nagy János. Ez a név fogalmat jelentett Debrecenben. Az erős magyar érzésű, hajlithatatlan, egyenes lelkű, rajongásig függetlenségi érzelmű magyar ember fogalmát, valódi típusát adta meg életének minden legcsekélyebb mozzanatával, cselekvésével B. Nagy János.

B. Nagy János a debreceni polgárnak mintaképe volt. Puritán egyszerűségű életét a függetlenségi eszméknek szentelte. Nem hivalkodó szóval, hanem tettekkel szolgálta a függetlenségi törekvéseket. Átértette a haladás szellemét, de azért a nemes hagyományokhoz, a mult tiszta erkölcsiéhez pedig főleg ragaszkodott. A nyílt, becsületes, egyszerű magyar embert becsülte mindenki B. Nagy Jánosban. Lelkesedést, honfui érzést, közéleti küzdelmekben erős, szívós kitartást lehetett tanulni B. Nagy Jánostól. És a debreceni polgárság csak most, a szomorú haláleset után tudja, hogy mit veszített B. Nagy Jánosban.

Megalapítója s valósággal lelke volt a függetlenségi-körnek, melynek elnöki tisztségét harmincegy évig egyhuzamban viselte. A közbizalom, valahányszor választás volt a körben, mindig feléje fordult. Tevékeny résztvevett minden függetlenségi mozgalomban, egész életében, kora ifjúságától kezdve kitartó, hűséges harcos tagja volt a függetlenségi-pártnak. Mélységes gyásszal gyászolja is a függetlenségi párt, a függetlenségi-kör és Debrecen polgársága.

*

Életének utolsó napjai.

Éppen a „Debrecen“ mai számában voltunk hiradással B. Nagy János állapotának rosszrafordulásáról. B. Nagy János már régóta betegeskedett, de betegsége csak két héttel ezelőtt vált veszedelmessé és aggasztóvá. Kezelő orvosai és házi orvosa, dr. Legányi Gyula mindent megtettek, hogy megtarthassák az életnek, de a szervezetben többfelől megtámadott B. Nagy János életét nem tudták megtartani. A betegnél már régebben fellépett érelmeszesedéshez ugyanis májbaj is járult, de a katasztrófát az idézte elő, hogy a beteget szerdán féloldali szélütés érte.

Ettől kezdve fordult állapota oly válságosra, hogy életéről lemondtak az orvosok. A ritka energiájú ember mindezek dacára ugyszólván az utolsó perceikig eszméleténél volt. Szeretett hozzátartozóival, kik önfeláldozóan ápolták a nagybetegét, mindig szeretetteljesen, kedélyesen beszélgetett. — Ma reggel még felolvasták a „Debrecen“ mai számában betegségéről megjelent hiradást, melyben kifejezést adtunk a polgárság rész-

vétének és sajnálkozásának betegsége fölött. Ez láthatólag jól esett a nagybeteg férfinak. Tegnap és ma reggeli nagyon sok látogatója volt, kik állapota iránt érdeklődtek s akiknek mindegyikéhez volt egy-egy szíves szava, bár a szélütés beszélőképességét is korlátozta. Ma a késő déli órákban elvesztette eszméletét és rövid haláltusa után fél három órakor meghalt; nemes szíve megszűnt dobogni.

*

B. Nagy János 1831-ben született, 78 évet élt. Társadalmi tevékenységben gazdag életének minden fázisát méltatni fogjuk jövő lapszámunkban.

*

A temetés és a gyász.

B. Nagy János halálának hire gyorsan terjedt el a városban és mindenütt nagy részvétet keltett. A súlyosan sujtott gyászoló család gyászjelentésén kívül a függetlenségi kör külön gyászlapot adott ki, mely így szól:

A debreceni függetlenségi kör mély részvétellel tudatja, hogy a kör megalapítója és érdemduis elnöke, polgár B. Nagy János f. hó 23-án elhunyt. A megboldogult temetése f. hó 25-én d. u. 3 órakor lesz a Baross-utca 16. számú gyászháztól. Debrecen, 1909 július hó 23. Béke poraira! Áldás emlékének! A debreceni függetlenségi kör.

A temetés, mint a gyászlap is közli vasárnap délután három órakor lesz. A vég-tisztességtételen feketével bevont zászlója alatt megjelen a függetlenségi kör és a függetlenségi párt, melyek koszorút helyeznek a ravatalra. A gyászbeszédet a kör részéről dr. Kocsár Gábor a kör tiszteletbeli titkára fogja mondani. A temetés iránt most teszik meg a szükséges intézkedéseket. A halálesetről táviratilag tudósították Debrecen város országgyűlési képviselőit, kik valószínűleg szintén részt fognak venni a temetésen.

UJDONSÁGOK.

„Soh'se halunk meg“.

Szávay Gyula üzenete.

Szávay Gyula, a jeles költő az alábbi kedves hangú, szellemes levelet küldte A Nap-hoz, mely mai számában hozza:

Kedves Szerkesztőség!!

Csanaki fillokerám körében időzve és So'se halunk meg! című legújabb kötetemen dolgozgatva, villámként hatott rám becses lapjoknak (ez igazságban megöszült, kitünő organumnak) közleménye koránelhunytágom áhíréről, költői bőrömnök csökkentett áru (2 kor.) vásárra viteléről s egyben kegyes élővényilváníttatásomról.

— Líztharmatos egek! — kiálték fel (még főleg szőlősgazdai szókincsekkel élve), ezt csak egy ellenköltő a lírai szakosztályból követhette el, ki verslábai gyorsabb előmenetele érdekében szívtelenül, kategorice és katalogice eltett a láb alól. Miként a tekintetes szerkesztőség is (mindig helyes s nap-nál világosabb műértésével) kimagyarázni nem terhelhetik, — a tettes többféle becses lírai Gyulák és amerikanerek közé paklizva engem, s azonkívül talán harangozni hallván egykori viszontagságos amerikai utamról s ezt bőven ismertető könyvemről is, ugyanezen haranggal nem átalott kiharangozni az eleven poéták tagadhatatlanul zsufolt világából, melyben — mint kárörvendőim éppen a minap a már jól ismert jubiláris álarc alatt hányták szememre, — immár huszonöt éve folytonoskodom. Így ök.

Gondolom, ez az eljárás az, amit köznyelven machinációnak szokás nevezni s amire ki szokás jelenteni, hogy e machinációk nem téríthetnek el nyíltan bevallott céloktól: nagyszámu új köteteknek a versenypiacra dobásától. Addig is, míg a gyilkos teljes hirteljes kinyomozhatom, az eleven-ségbe visszahelyező, bárha e révén kissé elevenemre tapintó, igen kedves szerkesztőségnek hálás köszönetet mondok feltámasztásomért, hiszen oly kevesen vagyunk, hogy még az ok nélkül dallározóknak is meg kell bocsátani! A Ma, Holnap és Holnapután lírai szakiskolák azon tisztelt végzett növendékeinek pedig, kik erre mindössze azt jegyzik meg s azt is igen gunyorosan, hogy halálom kőszá hire ime az egyetlen hír, melyet lantom el tudott érni, — épp oly büszkén, mint szokásom — semmit sem felelek.

Csanak-szőlő, 1909 július 21.

Szavay Gyula,
a holthírű költő.

— **Kinevezés.** A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter Varga Károly hajdusoboszlói községi gazdasági szaktanítót az ottani állami önálló gazdasági népiskolához rendes gazdasági szaktanítónak nevezte ki.

— **Közigazgatási bejárás.** A debreceni-diószegi utátjáró számára tervezett felújításra a város által tervbe vett módosításokra nézve a kereskedelemügyi miniszter kintüzte a közigazgatási bejárást augusztus 3-ának délelőtt 9 órájára. A miniszterium képviselőjében Szűts Endre miniszteri titkár lesz jelen. A kiküldöttek a nevezett napon a vasuti állomás épületében fognak találkozni.

— **Egy rossz vízvezeteki kut.** A vízvezeteki bizottság szombaton délután három órai kezdettel a városháza kis tanácstermében ülést tart. Az ülésen az I. szamu kutról lesz szó főképen, melynek megjavítását a vállalkozók mind a mai napig nem tudták eszközölni azon okon, hogy nem akadnak megfelelő vizre. A vállalkozóknak ezen rossz kut már temérdek pénzükbe került, úgy hogy az elköltött összegben egészen új kutat lehetett volna furatni. Hír szerint ezen okból kifolyólag kérni fogják a bizottságot, hogy adjon engedélyt egy egészen új kut furására, miután a szóbanforgó rossz kútból egyáltalán nem lesz használható kut.

— **Párbaj a Bocskai-kerti vigadóban.** Junius hó 25-én reggel 6 órakor párbaj volt a Debrecen határában levő Bocskay-szőlőtelep Vigadójának a termében. A párbaj szereplői két hajduböszörményi gimnáziumi tanár: Müller Ede és Butyka Boldizsár voltak. A segítők tisztét Müller részéről Stieglér Gusztáv és Gättye Gusztáv, Butyka részéről Kircsi Antal és Kozma Imre töltötték be. A felek karddal verekedtek meg s mindketten jelentéktelen sérüléseket szenvedtek. — A párbajra összeszólalkozás adott okot. Ugyanis junius hó 20-án Müller Ede egy társaságban volt Hajduböszörményben, ahová meghívták a többek között az ő kollégáját, Butyka Boldizsárt is. Itt Butyka Boldizsár dehonostálól nyilatkozott Müller Ederől, aki azonban megelégedett volna, ha Butyka szavait azonnal visszavonja és ő ilyen módon rehabilitálja őt. Butyka azonban ezt vonakodott megtenni s így a sértés nem maradhatott megtorlatlanul. Müller Ede ennél fogva provokálta Butyka Boldizsárt. Minthogy a párbaj büntetendő eselekményt képez, a debreceni kir. ügyészségnél megtették ellenük a följelentést.

— **Békési András meghalt.** Egy tevékeny és buzgó homokkerti polgár halt el

a napokban a közeli Hadház községben: Békési András, volt homokkerti birtokossági jegyző és a debreceni ref. egyház presbitériumának póttagja. A megboldogult, — ki mindössze 38 évet élt — nagy tevékenységet fejtett ki a homokkerti imaház, olvasóegylet és más homokkerti intézmények létesítése körül.

— **A póttartalékosok családtagjai.** Ismeretes, hogy a kormány a Boszniában rendkívüli szolgálatot teljesített póttartalékosok családtagjait utólag segélyben részesíti. A honvédelmi miniszter leirata értelmében a város katonai ügyosztálya most írja össze a póttartalékosok családtagjait, akiknek személyenként és naponként 47 fillér segélyt fog kiutaltványozni a kincstár.

— **A főkapitány és Györffy báró ügye.** Abban a kinos afférban, mely a múlt szombaton Végh Gyula főkapitány és Györffy báró hordógyáros között lezajlott, — ma újabb fordulat történt. Györffy báró ügyvédje, dr. Kardos Samu utján az ügyészséghez beadványt intézett, melyben hivatalos hatalommal való visszaélés miatt kéri az eljárást megindítani, őt állásától felfüggesztetni.

— **Értesítés a kerületi munkásbiztosító pénztár tagjaihoz.** Ezúton is értesítjük a pénztár tagjait, hogy pénztárunk a megválasztott szülésszöket az orvosi kerületeknek megfelelőleg a következőket osztotta be: Dr. Gáspár féle kerület Munkás Józsefné szülésszö lakik Késes-utca 24. Dr. Rózsa féle kerület Moskovitz Dezsőné szülésszö lakik Hatvan-utca 9. Dr. Hütter féle kerület Kovács Benjáminné szülésszö lakik Darabos-utca 50. Dr. Hutiray féle kerület Erdei Eszter szülésszö lakik Homok-utca 31. Dr. Strelinger féle kerület Szalai Juliánna szülésszö, lakik Faragó-utca 23. Dr. Széll féle kerület Reke Imréné szülésszö, lakik Nyil-utca 11. Dr. Derekassy féle kerület Dien Mihályné szülésszö 1909 aug. 1-ig, lakik Kar-utca 29. Dr. Popper féle kerület Ormós Gáborné szülésszö 1909 aug. 1-ig, lakik Ötvös utca 18. 1909 aug. 1-től pedig Timár utca 28. Egyben felhívjuk a pénztári tagok figyelmét arra is, hogy a fentebb felsorolt pénztári orvosok és szülésszöknél kívül idegen orvos, illetve szülésszö igénybe vételétől tartózkodjanak, mivel az ebből származó kiadásokat a pénztár a törvény 59. §-a alapján nem térítheti meg, ennél fogva célszerű, sőt szükséges, hogy minden pénztári tag, már eleve tudomást szerezzen arról, hogy lakása melyik kerületbe tartozik és hogy e szerint, szükség esetén melyik orvost, vagy szülésszönt veheti igénybe. Mindezekre vonatkozólag különben teljes utbaigazítást a pénztár által kiadott „Tájékoztató“ ad, mit a pénztári tagok a pénztárnál bármikor is díjtalanul kaphatnak. Az igazgatóság.

— **A földadó-kataszter költségei.** Csóka Sámuel tanácsnok a tanács tegnapi ülésén 3000 korona hitelt kért a földadó-kataszteri kiigazítási munkálatok költségeire. A tanács a hitelt megszavazta.

— **Térzene a munkáskertekben.** A kertegyesület vezetősége időnként térzenében részesíti a kertbérlelőket. A zenét a máv. műhelytelep jóhírű zenekara szolgáltatja. — Elsőben is a „Delibáb“ telepen (Mester-utca végén, a lelenház tövében) tartatik ilyen térzene, még pedig vasárnap, folyó hó 25-én délután 5 és 6 óra között

— **Zsaroló bérkocsis.** Báró Marschall Gyula, huszárkapitány tegnap följelentést tett a rendőrségen a 10. számu bérkocsis ellen. A báróné a férjét akarta sürgősen meglátogatni a Hadház környékén levő gyakorlato-
kon s megalkudott a 10. számu bérkocsissal. A 10. számu kocsis 20 koronát kért, melyért odaviszi és hazahozza báró Marschall Gyulánét. Másnap reggel a megrendelt időben a báróné lakása előtt nem a 10. számu, hanem a 33-as kocsis jelentkezett, hogy a fuvar tel-

jesitse. A 33-as el is vitte a bárónét és két urinó ismerősét Hadházig. Mikor a község határához értek, a fiakkere kijelentette, hogy kialakodott 20 koronáért nem viszi tovább a hölgyeket, csak 30 koronáért. Báró Marschall Gyuláné tiltakozott a követelés ellen, de a kocsis gorombáskodott és nem tágitott, majd kijelentette, hogy nem hajt tovább, tessék leszállani. Hiába volt minden fenyegetődzés. A kinos helyzetbe került uriaszonyok mit tehettek mást, leszálltak a hadházi legelőn s gyalog mentek a gyakorlatokra. A gorombáskodó kocsis pedig visszafordult Debrecenbe. A rendőrség a fiakkerekek ellen megindította az eljárást.

— **Aranymükre vágyó szobaleány.** Kellemetlen meglepetésre ébredt folyó hó 6-án Balla Ferenc nádudvari állatorvos. A szobában levő éjjeli szekrény fel volt törve s beöle eltűnt egy 80 korona értékű briliánt fülbevaló, egy női alsószojnya és egy fénykép. Szólott rögtön a cselédjének, Lovász Eszternek, de hiába kereste, annak is hiult helye volt. Balla Ferenc azonnal tisztában volt az összefüggéssel, bizonyosan a szolgáló leány lopta el az értékes tárgyakat s aztán megszökött. Feljelentést tett az esetről a csendőrségnek, amely megindította a nyomozást. Lovász Eszter csak a szomszéd községig tudott menekülni, ott elfogták. A fényképet és a ruhaneműt meg is találták nála. Ezekre vonatkozólag azt adta elő, hogy azokat a gazdája anyósától ajándékba kapta. A fülbevaló eltulajdonítását tagadta. Azt mondotta, hogy ő arról nem tud semmit. Lovász Esztert továbbra is fogva tartják s a vizsgálat folyik ellene.

— **Részvény huzás.** A homokkerti ref. olvasó egylet állandó „Otthona“ javára kibocsátott részvények huzása ez évben jul. 25 én délután 3 órakor az egyleti helyiségben fog megtartatni.

— **Léghajó Balmazújváros felett.** Tegnap hajnalban négy óra körül Balmazújváros felett sebesen egy léghajó szállott el. A léghajót Hajduböszörményben is látták és pedig úgy hat óra körül. Egy gulyás jelentkezett a hajduböszörményi városházánál és azt mondotta, hogy az ő kamrája közelében oly alacsonyra szállt le a léghajó, hogy jól kivehette a kosárban ülők beszédét, de nem értette, mert idegen nyelven folyt a társalgás.

— **A nap halottai.** A tegnapi nap folyamán az állami anyakönyvi hivatalban a következő haláleseteket jelentették be: Dalmi Ilona ref. 13 hónapos, Dosodik Vendelné r. kath. 66 éves, Kuzela József r. k. 9 hónapos.

— **A nagyétvágyu rab.** Nagy Gábor ismeretes csavargó a debreceni rendőrség előtt. Viharos előéletű ember, a városból ki van tiltva, de mindig vissza-vissza tér. A rendőrség ilyenkor elesipi Nagy Gábot és beköptetázza néhány hétre, aztán toloncuton expedialtja el a városból. Nagy legujabban 30 napot kapott tiltott visszatérés miatt. — Most üli a büntetését. Ma azzal állott elő Nagy Gábor, hogy neki dupla koszt kell, mert nem tud megélni abból, amit kap. A nagyéti csavargó kívánságát nem teljesítették, noha mindenáron dupla ételt szeretne kapni megkülönböztetésül, hogy ő már fegyházakban és egyéb ilyen ravasz helyeken is lakott.

— **Van-e valaki az Arany-Bika mulató nézőterén,** aki csak öt percig is komolyan tudna maradni? Baumann Károly pompás kupléi: Scherlock Hochmee, Az esküvő, Báró Protzné, A zsur-szirén, A Pali, Kossuth Lajos-utca és a többi páratlan sláger dolga ugyancsak megtámadják nevető idegeinket. No de óriási tapsorkánnal honorálja is ezt a műértő hallgatóság. A tetszés oroszlámrészét természetesen a nők foglalják le. Ell Flott, Sellő Frici, a gyönyörű hat Vinetas leány, a régi jók és főleg a mulató disze, Fenyvessy Erna, aki szünni nem akaró taps között kénytelen programját, egy igazán bájos francia dallal bővíteni. Arnyai Károly kitűnő színész-imitációval frappiroz. Az attrakciók

között vannak The Johsons, komikus zsonglőrök, Brothers Griff, kiknek bámulatba ejtő erejük az egész város beszél. Egyébként tessék mindezt megnézni. Ez a pár sor mindennek csak halvány visszatükrözöttje lehet.

— **Mentze Henrik áruházában a legjobb minőségű fésűk, fésű készletek, fejdíszek, hajtűk, illatszerek és szappanok, olcsó szabott árak mellett kaphatók.**

— **Befőzéshez duplavastag pergament (hólyag) papír kapható** Thaisz Arthur papirkereskedésében.

— **Használt tankönyvek** már most kaphatók Antalfy Józsefnél Piac-u. 44.

— **Virágcsokrok és koszorúk** izléses kivitelben Paczelt Jánosnál készülnek. Piac-utca 28. sz. a.

— **Könyvkötészeti munkákat** Dávidházy Kálmán és társa cégnél rendeljünk.

A vargakerti rejtélyes nagytűz.

Mi okozta a tüzet?

A csendőrség nyomozása.

Debrecen, jul. 23.

A vargakerti nagy tűz még mindig foglalkoztatja a hatóságokat. Különösen a csendőrséget, mely nagy eréllyel folytatja a nyomozást annak kiderítésére, hogy mi okozta a tüzet. A mai napon különben megállapították, hogy a tűznek a leégett gyár bérlőjén, Grósz Hermanon kívül még három károsultja van. És pedig: Hay Károly Széchenyi-utca 14. szám alatti lakos fakeskedő, akinek fa-telepe közvetlenül a gyár mellett van. Az égő gyárról átesapó lángoknak martalékul esett a telep szélén lerakva volt 41 köbméter tüzfű, mintegy 1500–2000 korona értékben. Lada Mihály munkásember és Szabó Imre gyárfelügyelő, kiknek a háza égett le.

A megejtett tűzvizsgálat folytatásaképpen a csendőrség ma kihallgatta Balogh Dávidot a leégett gyár tulajdonását, Grósz Herman bérlőt, Szabó Imre gyárfelügyelőt és Hay Károly károsult fakeskedőt. A kihallgatottak közül különösen fontos Szabó gyárfelügyelő vallomása, aki elmondja, hogy a tűz napján, szerdán este 6 órakor, amikor a munkások elhagyták a gyárat, ő is eltávozott onnan. A felesége aznap Bősörményben volt és este érkezett meg. Kiment elibe gyermekeivel a vasuti állomáshoz. Később családjával együtt a vásártéri mozdónházban végig nézett egy előadást. Majd hazafelé indultak. Utközben találkoztak egy vasuti alkalmazottal, aki beszélgetés közben figyelmeztette a gyár felől gomolygó füstre. Mindjárt a gyárhoz sietett, amikor is a tűz már egészen elharapódzott a telepen. Vele egyszerre érkezett oda Ziegler mozdonyfelvigyázó. Ennek a derék embernek köszönhető, hogy a nagyobb veszedelmet sikerült elhárítani. Ziegler vette ugyanis legelőször észre a tüzet.

Mikor látta, hogy a gyár szomszédságában levő Szénássy kalauz tulajdonát képező háznak az átesapó lángoktól kigyuladt a kerítése, rögtön tisztában volt a nagy veszéllyel, mely az egész kertet elpusztulással fenyegeti, ha az égő kerítésről tovább terjed a tűz a többi házak kerítésére. Azonnal intézkedett az állomástól a veszedelem színhelyére egy mozdony tolatása iránt, amellyel vizet szállítottak és nyomban megkezdtek az oltást. Közben megérkeztek a tűzoltók, akikkel együttesen sikerült a tüzet szinte egészen elszigetelni. Így elejét vették a nagyobb bajnak.

A tűz miként keletkezésére nézve még mindig fennáll a gyújtogatás gyanúja, amelynek leginkább a kertbeli lakosság mendedmondája ad tápot. A csendőrség erőyes, széles mederben megindított nyomozásának

eredményéről nem igen szívárog ki semmi pozitív adat. Azonban a körülmények amellett szólnak, hogy épen nem valószínű, hogy az ügyben rövidesen szenzációs fordulat történik. Amennyiben a tűz tényleg gyújtogatásból származott, a nyomozást illetően nem minden jelentőség nélkül való, hogy az a gyárfelügyelő, Szabó Imre távollétében történt. A büntény elkövetőjének tehát tudni kellett az időpontot, mikor a gyár teljesen őrizetlenül, felügyelet nélkül maradt. A gyár egyébként a Phönix biztosító-társaságnál volt bebiztosítva.

A külföld.

Szociálista minisztereink.

Páris, július 22.

Párisból jelentik: Fallières köztársasági elnök Briand-t, a megbukott Clémenceau-kabinet igazságügyminiszterét bizta meg az új kormány megalakításával. Briand minisztersége előtt a szociálista párt tagja volt, mikor azonban miniszterséget vállalt, a párt határozata következtében ki kellett lépnie a szociálista pártból. Briand több kiváló szociálista munkát irt és a parlamentbe is szociálista programmal választották meg képviselővé.

Az új rend Persiában.

Teherán, július 23.

Az angol és orosz követ hivatalosan közölte a külügyminiszterrel, hogy kormányaik az új saht elismerik. A többi követség is sürgeti a volt saht elutazását, akit valószínűleg a volt hadügyminiszter fog kísérni.

Elítélt orosz rendőrügynök.

Berlin, július 23.

Vilnából jelentik: Hildebrandt orosz rendőrügynököt bombák készítése miatt, melyeket egy házkutatás alkalmával egy munkás lakásába akart becsúszni, három évi, sógorát, aki büntársa volt, másfélévi fegyházra ítélték.

Mi az ujság.

Érdekesebb esetek mindenfelől.

Egy királyné aki gyűlöli az urát

Kölnből táviratozzák: A Köln. Ztg. ma Adis Abehából a következő táviratot kapta: A négus súlyosan megbetegedett. Az uralkodást Tajtu császárné viszi, aki heteken át megakadályozta, hogy a beteg császár orvosi kezelésben részesüljön. Az abessziniai népet ez annyira felizgatta, hogy a császárnénak legutóbb egy népgyűlést az ő pártján levő katonákkal szét kellett veretni. Most beleegyezett a császár orvosi kezelésébe, de állandóan vonakodik garanciákat adni arra nézve, hogy élete ellen irányuló bárminő tettek el fognak maradni. A császárhoz hű előkelőségeket eltávolították környezetéből. Az egész kereskedelmi forgalom pang. Az ország északi részén a négus és a császárné hívei már összeütköztek és ez alkalommal 150 halott maradt a csatatéren.

Megbüntetett magyarfalók.

Aradról táviratozzák: Hónapok előtt Aradmegye nagyhalmagyi járásban a román lelkészeket és tanítókat, mert az iskolákra nem függesztették ki a magyar feliratot, Lovich főszolgabíró 2 300 korona büntetés-

sel sújtotta. Az ügy föllebezés folytán a belügyminiszterhez került ki mai leiratában az ítéletet helybenhagyja. A román papok most a püspökségtől követelik, hogy fizesse meg a bírságot, mert annak utasítására mellőzték a magyar fölirotot.

Az élet hajótöröttjei.

Budapestről ma négy öngyilkosságot jelentenek: Ma reggel Lehel-utca 22. szám alatti lakásán Csernye Viktor 22 éves szerkesztőnkéntes, Browning-pisztolyal haláltékon lőtte magát és meghalt. A helyszínen járt katonai bizottság az öngyilkosnál három levelet talált, az egyiket szüleinek, a másikat testvéreinek, a harmadikat egy leánynak címezte. aki egy Népszínház-utcai ügyvédi irodában van alkalmazásban. Ugylátszik ezért a leányért lett öngyilkossá a fiatal ember — Guzsinszky Franciska breslauer születésű 23 éves gyermekkertésznő, Sziv-u. 14. sz. alatti lakásáról eltávozott azzal, hogy öngyilkosságot fog elkövetni. Azóta elűnt. — Benczur György 18 éves szabótanonc a Nagydiófa- és Wesselényi-utca sarkán mellbe lőtte magát, de csak lényegtelen sérülést szenvedett. Rókus kórházban ápolják. — Ruzicska Ignác 20 éves bányagyakornok, a Gellért-szobor előtt a Gellért-hegyen mellbe lőtte magát. Súlyosan sérült állapotban került a Rókus-kórházba.

Egy betörőbanda bűnlajstroma.

A fővárosi rendőrséget még állandóan foglalkoztatja az Endes Árpád betörőbandája. Megirtuk, hogy mikor Endest Magdolna-u. 21. szám alatti lakásán házigazdájával, Indrák Pál gépésszel együtt elfogták, egy harmadik ember elmenekült. Most ez a harmadik is burokra került Haczinger József 26 éves többször büntetett lakatos személyében.

A banda bűnlajstromának megállapításánál eddig a következő részletek derültek ki:

Endes Nagyenyedről, ahol négy és fél évi fegyházra ítélték, ez év január elején megszökött. Attól fogva igen sok betörést követett el, de ő csak június 29-től kezdve ismer el néhány bűnesetet.

A rendőrségi nyomozás ezzel szemben megállapította, hogy január 28-án O-becsén Prohászka Gyula rosvott multu borbélylegény társaságában egy ékszerészboltba tört be és onnan 10 ezer korona értékű ékszereket loptak el. Az ékszereket elhozták Budapestre, ahol Indrák Pál értékesítette.

E hó elején Hacinggerrel Esztergomba mentek, ott kifosztottak egy trafikot. Onnan elmentek Selmecebányára, ahol egy szerszám-műhelyből 500 korona értékű finom szerszámokat vittek el, majd ezekkel betörték Novák ékszerészhez. Itt tetten érték őket, mindkettő megugrott, de Endes Árpádot reggel a vasuti állomáson megismerték és elfogták. Bresztonezki Gézának mondotta magát és mint ilyen szökött meg a rendőrségi fogdából.

Haczinger utközben még néhány betörést követett el és úgy jött Budapestre, ahol találkoztak és 7-én már Eszéken dolgoztak, négy lakást nyitottak ki és nagymennyiségű ékszert zsákmányoltak. — Indrák beismerte, hogy a zsákmányt értékesítette és a betörők részére szerszámokat készített, de a betörésekben részt nem vett.

TÁVIRATOK.

Ép elmével a tébolydában.

Egy grófi család regénye.

A kőszivű grófnő.

Budapest, július 23. Szenzációs dologról beszél most az egész főváros. Gróf Zay Miklóst neje, leány nevén gróf Károlyi Margit évekkel ezelőtt gondnokság alá helyez-

FIGYELEM!

Debreczen sz. kir. város könyvnyomda-vállalata munka felvételi irodáját Kossuth-és Városház-utca sarkára helyezte át.

tette, majd tébolydába esukatta. Zay Miklós fia, Zay Károly gróf külföldön tanult. Genfben végezte az egyetemet és most tanulmányai végeztével elhatározta, hogy atyját kifogja szabadítani a tébolydából, ahova anyja minden ok nélkül esukatta, Genfben megismerkedett egy Aigner István nevű disznó kereskedővel, akivel szövetkezett erre a célra. Hazajöttek Budapestre és itt megkezdték a munkát, hogy céljukat elérhessék. A Fiume szállodában laktak. Alig voltak azonban itt egy pár napig, a fiatal gróf a szállodából rejtélyes körülmények közt eltűnt. Aigner István ugyanis pár órára eltávozott a szállodából és mire vissza ment a szobában nem találta Zay Károlyt. Kérdezősködött a szálló személyzetétől és azt a választ kapta, hogy a fiatal gróft egy rendőrorvos megvizsgálta és aztán egy kapitány kíséretében elhurcolták, valószínűleg valamely elmeorvosintézetbe. Aigner István megrémülve felkereste a fiatal gróf nagybátyját Zay Imre gróft, ki a legszélesebb körű intézkedéseket megtette, hogy nyomára akadjanak a fiúnak. Vázsonyi Vilmos pár Bródy Ernő képviselők társaságában felment Boda Dezső főkapitányhoz, ki azt válaszolta, hogy a rendőrség az egész ügybe nem avatkozott bele s akik a szállodában jártak mint rendőrségi közegek, nem lehettek illetékes személyek és a rendőrség részéről semmiféle megbízást nem kaptak.

Zay Imre gróf érdeklődött a lipótmezei tébolyda igazgatóságánál is, de ott sem tudtak semmiféle felvilágosítást adni és azt mondták, hogy a fiú nincs ott. Később kiderült, hogy a fiatal gróft az édesanyja hurcoltatta el felfogadott emberekkel és becsukatta a Schwarczer-féle szanatóriumba, azért, hogy az apja érdekében ne tehessen semmit.

Legszomorubb a szenzációs ügyben, hogy a szerencsétlen ifjú nem lehet kiszabadítani, mert még csak husz esztendő és mig nagykorúságát el nem éri, anyja halma alatt áll.

Wekerle a főrendiház ülésén.

Budapest, július 23. Wekerle miniszterelnök holnap reggel dánosi birtokáról Budapestre érkezik, hogy résztvegyen a főrendiház holnap délelőtti ülésén.

Taxis báró altábornagy meghalt.

Budapest, július 23. Taxis József báró honvédaltábornagy a budapesti Vöröskereszt-kórházban meghalt. Ma délután temették el nagy katonai pompával.

Báró Taxis József 1902-ben pécsi dandárparancsnok korában egy ünnepélyes alkalommal leintette a Gotterhaltét és ezért nyugdíjazták. Végrendeletében meghagyta, hogy katonai pompa és Gotterhalte nélkül temessék el.

A török forradalom évfordulója.

Berlin, július 23. A Lokalanzeiger jentli Szalonikiból: Az ifjú-török forradalom holnapi évfordulójának megünneplésére nagy előkészületeket tesznek. Abdul Hamid exszultán is kifejezte abbéli kívánságát, hogy az Allatini villát fellobogózhassa és kivilágíthassa, amit neki meg is engedtek.

A Cabinet noir hamisít.

Stettin, július 23. Mint utólag kiderült, a königsbergi per idején hamis postai kézbesítési ívet állítottak ki, hogy Herbert szociáldemokrata képviselő leveleit elfoghassák és az orosz forradalmárok leveleit megkapják.

Budapesti gabonatözsde.

(Déli zárlat.)

Budapest, július 23.	
Buza októberre	13:75—76
Buza áprilásra	14:01—02
Rozs októberre	10:01—02
Zab októberre	7:68—69
Tengeri júliusra	0:00—00
Tengeri augusztusra	7:88—89
Tengeri májusra	7:00—01
Repece augusztusra	13:90—14:00

Az „URANUS” mai műsora.

— **Hírek az Uranusból.** A „Debreczen” a mai naptól kezdve állandóan ismertetni fogja az Uranus színház műsorát s napról-napra beszámol az Uranus előadásairól. Most első alkalommal a tegnapi esti szenzációs előadásról szólnak e sorok. Valóban díszelőadásnak is beillt volna a tegnapi esti előadás. Egész sereg, szebbnél-szebb mozgófénykép-ujdonság s két nagyszerű látványosság töltötte ki a kétórás előadás műsorát s a színházat zsufolásig megtöltött közönség teljes elismerését, meglepedését a minduntalan felhangzó tapsvihar bizonyította legjobban. Ma, szombaton este még szenzációsabb, még fényesebb előadást rendez az Uranus igazgatósága. Pont fél 9 órai kezdettel két órát fog az előadás tartani. Debreczenben még nem látott pompás fényképujdonságok kerülnek bemutatásra s a műsort valóban fényessé Miss Luggini 8 akrobata kecskéje s a The Revells komikus nyújtótornászok bámulatos mutatványai teszik. Mindkét attrakció olyan szép, amilyent csak ritkán látni Debreczenben s nyugodtan ajánlhatjuk mindenkinek, hogy a saját szórakozása kedvéért is okvetlenül keresse fel ma este a mozi. Hogy feltétlenül kedves s igazán jó mulatságban lesz része, arról kezeskedik az itt következő műsor:

1. Szerbia és Bosznia. (600 méter hosszú természetes fölvetel.)
2. Pall nadrágja. (Kitűnő bohózat.)
3. Szilárd testek folyékonyvá tétele. (Kitűnő bohózat ujdonság.)
4. Viadala szant bikák tenyésztése. (Rendkívül érdekes természeti fölvetel.)
5. Miss Luggini föllépte.
6. Mi lehet ez? (Ujdonság, bohózat.)
7. Isten keze. (Életkép.)
8. Jancsi látogatóba megy. (Bohózat.)
9. The Revells vendéglépte.

Előadás kezdete este pont fél 9 órakor. — Két órás előadás.

Helyárak mint rondesen.

— Kedvezményes-jegy ma nem érvényes. —

REGÉNY CSARNOK.

A nagy rejtély.

— Folytatás. —

A hely barátságatlan, szomorú volt; a nehéz lég oly hatást tett rám, mintha még mindig a szenvedés és gyanu iszonyu terhé-

vel volna elegyítve. Örültem, midőn kijutottam ebből, miután még egy futó pillantást vetettem azon szobára, melyet Eustace azon időben elfoglalt s ki értem a vendégek folyosójára.

Amott volt a hálószoba, melynek ajtajánál várta és leste a történetedőket Miserrimus Dexter! Itt volt a tölgy-fapadló, melyen végig szökdecselt, az ő irtózatoss módján, az urnőjének öltözött szobaleányt követve! Bármerre jártam, a holt és a távollévők kíséretei nyomról-nyomra követtek.

Bármerre jártam, az elhagyott ház iszonyatos, néma, de érthető ijesztő hangján szólt hozzám:

— Én birom a mérgezés titkát! Én rejtem a halál titkát!

A benyomás oly nyomasztó lón, hogy nem állhattam ki tovább. Vágytam a tiszta ég, a friss levegő után.

Kisérőm észrevett és megértett.

— Jöjjön, — szólt, — elég volt a házból. Nézzük meg a kerteket.

A beálló est alkonyában elbolyongtunk az elhagyott kertekben s nagy nehezen követtük a benőtt, elvadult utakat. Ide-oda kalandozva, a zöldes kertbe értünk, melynek egy kis részecskéje még az öreg ember és felesége által miveltetett, míg a többi ugy ellepte a dudva és a fű, hogy egész kis vadont képezett.

A kert egyik rejtettebb zugában egy tárgy, mely másutt eléggé mindennapi, itt magára vonta figyelmemet. E tárgy egy szemétdomb volt. Annak rendkívüli nagysága és sajátos elhelyezése egy percznyi bágyadt kíváncsiságot ébresztett bennem. Megálltam s a szemétre hamura, törött eszerekre s rozsdás vastöredékkere tekintettem. Itt egy eltépett kalap hevert ott egy rothadt eszima párnának némely rongyos maradványa s minoefelé elszórva ronda papirszelvények, piszkos rongyok és egyéb szemét.

— Mit néz? — kérde Playmore ur.

— Semmi különösebbet, mint e szemétdombot — feleltem.

— A rendszeret Angliában, ugy hiszem, mindez csinosan el lenne takarítva, ugy hogy nem ütközhetnék meg rajta a szem; — szólt az ügyvéd. — Mi, itt Skótiában nem törődünk a szemétdombról, feltéve, hogy elég távol esik a háztól, hogy szaga ne sértse orrunkat. Azonfelül sok helyütt a kert trágyázásához is használtatik. Itt természetesen, a hely elhagyott lévén, a ronda lim-lomot nem bántja senki. Gleninechen minden, beleértve a szemétdombot is, az új urnőt várja, hogy rendbehozza. Valamely nap tán e hely királynője lesz, ki tudja?

— Soh' sem fogom viszont látni e helyet — feleltem.

— Soha, hosszú egy nap, — válaszolt kísérőm. — S az idő mindnyájunk számára tartogat meglepetéseket.

Némán megfordult s a park rács ajtaja felé haladtunk, hol kocsink várakozott.

Edinburghba visszamenet Playmore ur a társalgást oly tárgyakra terelte, melyek nem áltak semmiféle összeköttetésben Gleninechel. Láttam, hogy szívesen szórakozást szükségeltet a jószívűen és jó eredménnyel mulattatni igyekezett. Csak midőn már egész közel voltunk a városhoz, Londonba való visszatértemről kezdte beszélni.

Elhatározta-e már, mikor távozik Edinburghból? — kérde.

— A holnap reggeli vonattal szándékosom elutazni.

(Folyt. köv.)

KOVALD PÉTER ÉS FIA

Megbízói kényelmét szem előtt tartva elhatározta, hogy minden tekintélyes vidéki városban képviselőket létesít és ezáltal módot nyújt a nagyérdemű közönségnek arra, hogy cégét — a csomagolás és postaköltségek mellőzésével — közvetlenül felkereshesse **SCHWARTZ R. Debreczen Dégenfeld-tér 8. szám** vette át a képviselőt és a gyár rendes áraiban vállalja az ural, női- és gyermeköltönyök, díszítő és butorszővetek, függönyök, kézimunkák, szőnyegek, csipke és végáruk, szőrmék stb.iek vegytisztítását és festését. **Ugyszintén ágytollak tisztítását és fehérneműek mosását is.** A nagyérdemű közönséget biztosítva kifogástalan munkájáról és mindenkor méltányos árairol, szíves jóindulatába és figyelmébe ajánlja a képviselőt és számos megbízást kér a

cs. és kir. szabadalm. kelme és szőrmefestő, vegytisztító és gőzmosó-gyár BUDAPEST, VII., Szövetség-utca 37.

Kovald Péter és Fia cég.

MIHALOVITS JENŐ

gyógyszertára és gyógyszerészeti műlaboratoriuma.
DEBRECZEN, Főpiac 31. szám alatt
a városházzal szemben.

Bel- és külföldi gyógyszer-különlegességek,

a naponta felmerülő

hasonszenvi gyógyszerek, kötszerek, szépítő szerek.

➔ Gyógyszerujdonságok legnagyobb raktára ➔
DEBRECZEN és vidékére.

18

Alapított 1561.

Telefon : 270.

Debreczen szab. kir. város

KÖNYVNYOMDA-VÁLLALATA.

(Városházépület, Kossuth-utca.)

A modern technika legújabb vívmányaival felszerelve, készít mindenféle nyomtatványokat a leg-egyszerűbbtől a legdiszesebbig,

☐☐ jutányos ár mellett.

Meghívók, eljegyzési kártyák, üzleti nyomtatványok, körlevelek a legizlésebben állíttatnak ki. Vidéki megrendeléseket gyorsan és

☐☐ pontosan eszközöl. ☐☐

Tartós betűercből készült tömöntvényekkel helybeli és vidéki nyomdáknak, könyvkötőknek jutányos árért rövid idő alatt szolgálunk.

APRÓ HIRDÉTESEK.

10 szóig 40 fillér, azontul minden szó 4 fill.,
a egkisebb hirdetés 40 fillér.

Levélbeli tudakozódásokra pontosan válaszolunk, kérjük azonban a szükséges postabélyeget. Apróhirdetéseket postautalványnyal is lehet föladni. a szelvényen a szöveg könnyen elfér. Apróhirdetéseket a kiadóhivatal felvesz d. e. 8-1-ig és d. u. 2-8-ig gróf Dégenfeldtér 2. sz. I. emelet, a folyosón az első ajtó.

Minden ok

amellett szól, hogy vegye igénybe a „Debreczen” apróhirdetéseit, mert

- Ha állást keres — ott talál.**
- Ha lakást keres — ott talál.**
- Ha alkalmazást keres — ott talál.**
- Ha tarsat keres — ott talál.**
- Ha oktatást keres — ott talál.**
- Ha butort keres — ott talál.**
- Ha hangszert keres — ott talál.**

Szóval bármire is szüksége van, ott megtalálhatja, ha pedig eladni akar valamit, ott eladhatja.

Levelezés.

Levele van a kiadóban és a hivatalos órák alatt átvehetik; „Mégegyszer”, „Béla” jelígre.

Intelligens fiatalember ismeretségi hiányában ezúton keresi urleány vagy özvegy urnő barátságát. Nem futó kalandot hajszol, hanem kölcsönös rokonszenvben alapuló szórakoztató barátságot óhajt. Leveleket Carmen jelígre a kiadóba.

Ajánlat.

Izléses virágcsokrok a legszebb kivitelben Paczelt Jánosnál készülnek.

Használt és új boros hordók minden nagyságban eladók, Péterfia 76. sz.

Kapukulcsot és mindenféle lakatos munkát gyorsan készít Juhász István műlakatos műhelye. Kazinczy-u. 2.

A csépléshez szükséges gépszijak I. rendű minőségben Sesztina Lajosnál kaphatók.

Szépe Lajos uri-divat üzletében Kossuth-utca 6. napernyők minden árban.

Uraktól levett ócska ruhákat igen tisztességes árban vesz Rösenberg Béni Debreczen Bádógos-u. 1. 15

Gramofon és lemezujdonságok raktára Molnár Testvéreknél Egyház-tér 3.

Aromás és zamatos pörkölt kávék kaphatók Félégházynál. Villanyüzemű kávé pörkölt a kirakatban Piac- és Miklós-utca sarok. 6

Mosókeleme ujdonságok óriási raktára Donogán és Somossynál.

Egy üveg Mollitergin 1 kor. Mihalovits Jenő gyógyszerárában Főpiac 31.

Blatner Gyulanál 16tér, megyeházzal szemben, képek keretezése a leggyorsabban készülnek.

Ananász kajszinbarackot lekvárnak vagy befőzésre, öt kilós postakosárral 3 kor. 50 f-ért szállít Gyümöleskivitel, Keeskmét.

Több kitűnő írógép, alig használtak eladó 200 koronáért és feljebb, cím a kiadóban.

Kereslet.

Kézimunkában jártas, jobb esaládból való leány fölvetetik Krausz Gyula kézimunka üzletében. 28

Négy középiskolát végzett fiu tanulónak felvétetik, Csáthy Ferenc könyvkereskedésébe.

Tanulók fizetéssel fölvetetnek Balogh M. J. fűszer-üzletében, Debreczen, Hatvan-u. 15.

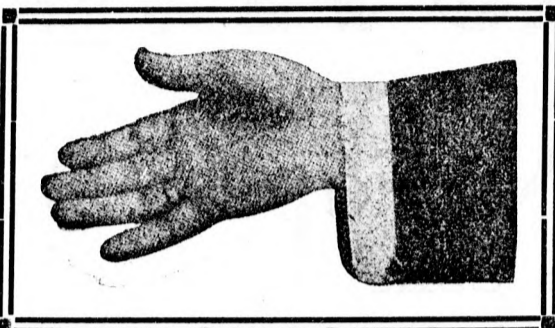
Eladás.

Érmelléki hegyi bor, nagymennyiségben eladó. Csapó-u. 27.

Bihar-Diószegen közel a vasúthoz, 6 hold bőtermő szőlő teljes berendezéssel, pince és egyéb mellékhelyiségekkel eladó, bővebb felvilágosítás lapunk kiadóhivatalában.

Egy írógép asztal 25 koronáért zárós fiókkal eladó

Eladó szőlő. Kiskágyán, Kopeczky József tulajdonát képező két hold szőlő gyümölcsös-sel, teljesen felszerelve épületekkel, borpince-vel eladó. Vevők Kass Jánosnál, Szeged, jelentkezhetnek. Ügynökök kizárva. 52

A kezemet adom rá,

hogy Ön igen nagy üzle-

tet fog csinálni, ha fel-

használja a

„DEBRECZEN”

bármely hirdetési rovatát, Lapunkat nap-nap után TÖBB EZER EMBER OLVASSA, az ügyes reklámnak tehát biztos sikere van.

Hirdetések szövegezését kívánatra díjtalanul elvállalja a ki-

adóhivatal, csak kérje a

412. sz. telefont.

Telefonok, villamos csengők, villámhárítók berendezését, — javítását szakszerűen és juttányosan készít

Földvári L.

Kossuth-utca I. sz.

Telefon 168. szám. 21

Hol van a fogorvos? EGYHÁZ-TÉR 3.
~ SZÁM ALATT ~

Molnár Testvérek

gramafon és lemezujdonságok raktárában, hol mindenkit megnevetet. Legújabb felvételek: Baumann Károly, Atyai tanácsa, Marcsa lánya esküvőjénél. RÓZSA LAJOS legújabb magyar nő-tája Nem tud senki semmit rólam. Schlezák leghíresebb opera énekes. Környei Béla pesti opera énekes legújabb felvétel. Tessenek meggyőződni. 30

MOSÓ ÁRUK

női ruhákra, budai kékfestő voálok cosmanosi savannak, judisch faulard, batiszt, atlasz szatln 120 cm. széles sima színes francia batisztok, himzett és azsur batisztok, angol zefírek és szerb vásznak

legolcsóbb szabott árban kész női ruhák és bluzok

himzett batisztban.

Szabó Lajos Fiai

divat- vászon- és szőnyeg-raktára

Debreczen, Rózsa-u. I.

Alapított 1842. évben.

Villamos világitást

lakások, üzletek és egyéb helyiségek részére, malmok, gyá ak, kastélyok saját fizemű berendezéseket, dynamo-motor szellőztető, telefon, szobacsengő berendezéseket helyben és vidéken a legnagyobb szakértelemmel szavatosság mellett

Fazekas Imre

készít DEBRECZEN, Plac-u. 77. Telefon 567. Eredeti Dr. Just Wolf-ram lámpa gyári raktára. Legolcsóbb bevásárlási forrás.

Donogán és Somossy

Debreczen,

≡ Kistemplom-bazár. ≡

Mosó kelme ujdonságok!!

Zefir, Batist, Ottomán-vászon, Kreton, Voile de laine

óriási raktára!!